

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

GRČKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20
--	----

II. Razumijevanje teksta:

	5
--	---

III. Gramatika i vokabular:

	15
--	----

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

15. veljače 2023.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Herodot, *Povijest*, 2.74. – 2.75.

Herodot piše o dvjema vrstama zmija koje je upoznao u Egiptu.

Εἰσὶ δὲ περὶ Θήβας ἱεροὶ¹ ὄφεις, ἀνθρώπων οὐδαμῶς δηλήμονες, οἱ μεγάθει ἐόντες² μικροὶ δὲ κέρεα³ φορέουσι⁴ πεφυκότα⁵ ἐξ ἄκρης τῆς κεφαλῆς· τοὺς θάπτουσι ἀποθανόντας ἐν τῷ ἱερῷ⁶ τοῦ Διός· τούτου γὰρ σφέας⁷ τοῦ θεοῦ φασι⁸ εἶναι ἱερούς⁹. Ἔστι δὲ χῶρος τῆς Ἀραβίης κατὰ Βουτοῦν¹⁰ πόλιν μάλιστά κη¹¹ κείμενος, καὶ ἐς τοῦτο τὸ χωρίον ἦλθον¹² πυνθανόμενος περὶ τῶν πτερωτῶν ὀφίων· ἀπικόμενος¹³ δὲ εἶδον ὅστέα ὀφίων καὶ ἀκάνθας¹⁴ πλήθει μὲν ἀδύνατα¹⁵ ἀπηγήσασθαι¹⁶, σωροὶ¹⁷ δὲ ἦσαν ἀκανθέων καὶ μεγάλοι καὶ ὑποδεέστεροι καὶ ἐλάσσονες ἔτι τούτων...

Sljedeći dio teksta ne trebaš prevoditi nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Ἔστι δὲ ὁ χῶρος οὗτος, ἐν τῷ αἰ ἀκανθαὶ κατακεχύαται¹⁸, τοιόσδε τις, ἐσβολή¹⁹ ἐξ ὀρέων στείνων ἐς πεδίον μέγα, τὸ δὲ πεδίον τοῦτο συνάπτει τῷ Αἰγυπτίῳ πεδίῳ. Λόγος δὲ ἐστὶ ἅμα τῷ ἔαρι πτερωτοὺς ὄφεις²⁰ ἐκ τῆς Ἀραβίης πέτεσθαι ἐπ' Αἰγύπτου, τὰς δὲ ἴβις τὰς ὄρνιθας ἀπαντώσας ἐς τὴν ἐσβολήν²¹ ταύτης τῆς χώρας οὐ παριέναι²² τοὺς ὄφεις²³ ἀλλὰ κατακτείνειν. Καὶ τὴν ἴβιν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον τετιμῆσθαι²⁴ λέγουσι²⁵ Ἀράβιοι μέγας πρὸς Αἰγυπτίων· ὁμολογεῖν δὲ καὶ Αἰγύπτιοι διὰ ταῦτα τιμᾶν τὰς ὄρνιθας ταύτας.

KOMENTAR

¹ *vidi* ἱερός

² ἐόντες = ὄντες

³ κέρεα = κέρατα

⁴ φορέω = φέρω

⁵ πεφυκότα – particip perfekta gl. φύω, *prevedi* izrasla

⁶ ἱ(ε)ρόν, τό – svetište

⁷ σφέας = αὐτούς

⁸ *poredaj* φασι σφέας εἶναι ἱερούς

⁹ *vidi* ἱερός

¹⁰ *prevedi* Buti

¹¹ μάλιστά κη – otprilike

¹² *vidi* ἔρχομαι

¹³ *vidi* ἀφικνέομαι

¹⁴ ἀκανθα, ἡ – hrbat, kralježnica

¹⁵ πλήθει ἀδύνατα – *prevedi* u broju koji je nemoguće...

¹⁶ *vidi* ἀφηγέομαι navoditi, pripovijedati

¹⁷ σωρός, ὁ – hrpa, gomila

¹⁸ 3. l. pl. ind. perf. pas. gl. καταχέω rasipati, razasuti

¹⁹ *vidi* ἐισβολή

²⁰ ὄφεις – akuzativ plurala

²¹ *vidi* ¹⁹

²² *vidi* παρέρχομαι

²³ *vidi* ²⁰

²⁴ inf. perf. pas. gl. τιμάω

²⁵ *poredaj* Ἀράβιοι λέγουσι τὴν ἴβιν τετιμῆσθαι

maks. 20

[illegible]

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Što je mjesto po kojem su rasute kralježnice zmija?

- A klanac
- B ravnica
- C vulkan

	maks. 1
--	----------------

2. U koje se doba zmije kreću iz Arabije prema Egiptu ?

- A u rano ljeto
- B u rano proljeće
- C u kasno proljeće

	maks. 1
--	----------------

3. Kako se zmije kreću prema Egiptu?

- A kotrljajući se
- B leteći
- C puzeći

	maks. 1
--	----------------

4. Što ibisi čine zmijama?

- A gone ih
- B samo prođu pored njih
- C ubijaju ih

	maks. 1
--	----------------

5. Tko štuje ibise?

- A Arapi
- B Egipćani
- C nitko

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Što **nije**, s obzirom na naglasak, riječ **δηλήμονες**?

- A baritona
- B proparoksitona
- C properispomena

	maks. 1
--	----------------

2. Kako glasi glagol εἶσι u istom licu i broju imperfekta?

- A ἦν
- B ἦσαν
- C ἦσαν

	maks. 1
--	----------------

3. Što je oblik οὐδαμῶς?

- A pridjev
- B prilog
- C zamjenica

	maks. 1
--	----------------

4. U kojem je vremenu oblik εἶναι?

- A aoristu
- B futuru
- C prezentu

	maks. 1
--	----------------

5. Kako glasi imenica πόλιν u istom padežu u pluralu?

- A πόλει
- B πόλεως
- C πόλεις

	maks. 1
--	----------------

6. U kojem je vremenu particip **πυνθανόμενος**?

- A aoristu
- B futuru
- C prezentu

	maks. 1
--	----------------

7. U kojem je licu, broju, vremenu i stanju oblik εἶδον?

- A 1. l. sg. aorista aktivnog
- B 3. l. sg. aorista aktivnog
- C 3. l. sg. imperfekta aktivnog

	maks. 1
--	----------------

8. Kako glasi nominativ singulara sintagme σωροὶ μεγάλοι?

- A σωρός μέγα
- B σωρός μέγας
- C σωρός μεγαλειος

	maks. 1
--	---------

9. Kako glasi komparativ pridjeva μέγα?

- A μειζον
- B μείζων
- C μειον

	maks. 1
--	---------

10. Kako zamjenica τούτων s kraja prvog dijela teksta glasi u istom padežu i rodu u singularu?

- A τούτης
- B τοῦδε
- C τούτου

	maks. 1
--	---------

11. Kako se naziva vladavina svećenstva?

- A hijerarhija
- B hijerokracija
- C hijeromantija

	maks. 1
--	---------

12. Što znači kefalopod?

- A četka za pod
- B čovjek na suprotnoj strani Zemljine kugle
- C glavonožac

	maks. 1
--	---------

13. Koja riječ **nije** povezana s imenicom πτερόν?

- A adapter
- B helikopter
- C pterodaktil

	maks. 1
--	---------

14. Kako se nazivaju riječi poput UN i SAD?

- A anagrami
- B akronimi
- C pseudonimi

	maks. 1
--	---------

15. Što **nije** bolest kostiju?

- A osteoporoza
- B ostitis
- C ostrakizam

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	-----------------

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koji je Herodotov rodni grad?

- A Efez
- B Halikarnas
- C Olimpija

	maks. 1
--	----------------

2. Koje je od sedam svjetskih čuda bilo iz Herodotovog rodnoga grada?

- A Artemidin hram
- B Mauzolej
- C Zeusov kip

	maks. 1
--	----------------

3. Koliko je velikih putovanja Herodot poduzeo?

- A dva
- B tri
- C četiri

	maks. 1
--	----------------

4. Koji je sukob najviše zaokupljao Herodota?

- A Atene i Sparte
- B Egipćana i Perzijanaca
- C Grka i Perzijanaca

	maks. 1
--	----------------

5. Od koliko se knjiga sastoje Herodotove *Povijesti*?

- A sedam
- B osam
- C devet

	maks. 1
--	----------------

6. Koje djelo **nije** didaktičko?

- A Ἑλληνικά
- B Κύρου παιδεία
- C Περὶ ἱππικῆς

	maks. 1
--	----------------

7. Kojem je narodu pripadao kod Herodota često spominjani kralj Krez?

- A Lidanima
- B Međanima
- C Perzijancima

	maks. 1
--	----------------

8. Tko je Herodota nazvao *pater historiae*?

A Ciceron

B Livije

C Tacit

	maks. 1
--	---------

9. Koju bitku **nije** opisao Herodot?

A kod Gaugamele

B kod Plateje

C kod Salamine

	maks. 1
--	---------

10. Tko je napisao usporedne životopise (*Bíoi παράλληλοι*) poznatih Grka i Rimljana?

A Filohor

B Plutarh

C Polibije

	maks. 1
--	---------

	maks. 10
--	----------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Εἰσὶ δὲ περὶ Θήβας ἰσοὶ ὄφεις,	Oko Tebe postoje svete zmije	1
ἀνθρώπων οὐδαμῶς δηλήμονες,	nipošto opasne za ljude	1
οἱ μεγάθει ἔόντες μικροὶ	po veličini su male/koje su po veličini male	1
δύο κέρα φορέουσι	nose dva roga	1
πεφυκότα ἐξ ἄκρης τῆς κεφαλῆς·	izrasla iz vrha glave/iz šiljaste glave:	1
τοὺς θάπτουσι ἀποθανόντας	kad uginu sahranjuju ih	1
ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διός·	u Zeusovom svetištu:	1
τούτου γὰρ τοῦ θεοῦ	ovom naime bogu	1
σφέας ...φασὶ εἶναι ἱοῦς.	kažu da su posvećene.	1
Ἔστι δὲ χῶρος τῆς Ἀραβίης	Postoji područje Arabije	1
... μάλιστά κη κείμενος,	koje se nalazi otprilike	1
...κατὰ Βουτοῦν πόλιν...	uz grad Buti	1
καὶ ἐς τοῦτο τὸ χωρίον	i na to mjesto	1
ἦλθον πυνθανόμενος	sam došao raspitujući se	1
περὶ τῶν πτερωτῶν ὀφίων	o krilatim zmijama	1
ἀπικόμενος δὲ εἶδον	a došavši sam vidio	1
ὅστέα ὀφίων καὶ ἀκάνθας	kosti i kralježnice zmija	1
πλήθει μὲν ἀδύνατα ἀπηγήσασθαι,	u broju koji je nemoguće navesti,	1
σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκανθέων	a bile su hrpe kralježnica	1
καὶ μεγάλοι καὶ ὑποδεέστεροι καὶ ἐλάσσονες ἔτι τούτων...	i velike i manje i još manje od tih...	1

II. RAZUMIJEVANJE (5 bodova)

1 – A; 2 – B; 3 – B; 4 – C; 5 – B

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – C; 2 – B; 3 – B; 4 – C; 5 – C; 6 – C; 7 – A; 8 – B; 9 – A; 10 – C; 11 – B; 12 – C; 13 – A; 14 – B; 15 – C

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – B; 2 – B; 3 – B; 4 – C; 5 – C; 6 – A; 7 – A; 8 – A; 9 – A; 10 – B